

Sử dụng phương pháp lặp Jacobi tìm ma trận nghịch đảo

1. Ý tưởng

Dựa vào ý tưởng của phương pháp lặp Jacobi trong giải phương trình $AX = B$. Từ ý tưởng đó ta đó, ta đưa về giải phương trình $AX = E$. K

2. Công thức lặp

Làm việc với Jacobi là ta làm việc với ma trận chéo trội bao gồm chéo trội hàng và chéo trội cột:

Ta sử dụng ma trận $T = \text{diag}(\frac{1}{a_{11}}, \frac{1}{a_{22}}, \dots, \frac{1}{a_{mm}})$

$$X_{k+1} = (E - TA)X_k + T$$

3. Điều kiện hội tụ

Điều kiện hội tụ của phương pháp là $\|E - TA\| < 1$, tức là ma trận A phải chéo trội

$$\sum_{j=1, j \neq i}^n |A_{ij}| < |A_{ii}| \quad \forall i = 1, n \text{ (chéo trội hàng)}$$

Hoặc

$$\sum_{j=1, j \neq i}^n |A_{ij}| < |A_{jj}| \quad \forall j = 1, n \text{ (chéo trội cột)}$$

4. Công thức sai số

a. Chéo trội hàng

Đặt $B = E - TA$, tồn tại số q thỏa mãn $\|B\|_{\infty} \leq q < 1$. Khi đó công thức sai số:

$$\|X_k - X^*\|_\infty \leq \frac{q}{1-q} \|X_k - X_{k-1}\|_\infty$$

$$\|X_k - X^*\|_\infty \leq \frac{q^k}{1-q} \|X_1 - X_0\|_\infty$$

b. Chéo trội cột

Đặt $B = E - TA$, tồn tại số q thỏa mãn $\|B\|_\infty \leq q < 1, \lambda = \frac{\max |A_{ij}|}{\min |A_{ij}|}$. Khi

đó công thức sai số:

$$\|X_k - X^*\|_1 \leq \lambda \frac{q}{1-q} \|X_k - X_{k-1}\|_1$$

$$\|X_k - X^*\|_1 \leq \lambda \frac{q^k}{1-q} \|X_1 - X_0\|_1$$

5. Thuật toán

Input: ma trận A , X_0 và sai số ϵ (esp)

Output: Ma trận A^{-1}

Bước 1: Sử dụng gói kiểm tra chéo trội. Nếu $kt_cheo_troi(A) = 0$, in ra ma trận không chéo trội, nếu $kt_cheo_troi(A) = 1$, chuyển sang bước 2, nếu bằng 2 chuyển sang bước 3

Bước 2: Gán $X_1 = BX_0 + T$

$$chuan = \|X_1 - X_0\|_\infty$$

$$esp0 = esp * (1 - \|B\|_\infty) / \|X_1 - X_0\|_\infty$$

Bước 3: Ta sử dụng gói tính lamda λ

$$\text{Gán } X_1 = BX_0 + T$$

$$chuan = \|X_1 - X_0\|_1$$

$$\text{esp0} = \text{esp} * (1 - \|B\|_1) / (\|X_1 - X_0\|_1 * \lambda)$$

Bước 4: Gán tích = chuan

Lặp với điều kiện dừng tích > esp0

tích *= chuan;

$$X_0 = X_1;$$

$$X_1 = BX_0 + T$$

Bước 4: In ra ma trận X_1